

Briselē, 2025. gada 3. martā
(OR. en)

6460/25

SOC 89
EMPL 61
ECOFIN 192
EDUC 40

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Projekts – Padomes secinājumi par 2025. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu - apstiprināšana

1. Prezidentvalsts ir sagatavojusi pievienoto projektu Padomes secinājumiem par 2025. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu.
2. Šis secinājumu projekts tika iesniegts Sociālu jautājumu darba grupas sanāksmē 2025. gada 27. februārī.
3. Minētajā sanāksmē dažas delegācijas lūdza veikt izmaiņas tekstā. Tās jo īpaši ierosināja veikt izmaiņas saistībā ar sociālās konverģences sistēmu. Dažas delegācijas pret to iebilda.

4. Pēc diskusijām darba grupā prezidentvalsts nolēma mainīt tekstu 12. punktā, teikuma pašās beigās pievienojot vārdkopu “demogrāfiskas izmaiņas”. Delegācijas tam piekrita. Pārējās izmaiņas attiecās uz 17. punktu un sociālās konverģences sistēmu. Prezidentvalsts ierosinātais kompromisa teksts neoficiālā rakstiskā konsultācijā netika pieņemts, tāpēc 3. martā tika sasaukta atašeju un ekspertu Sociālu jautājumu darba grupa. Šajā sanāksmē delegācijas panāca vienošanos par 17. punkta tekstu.
5. Tādēļ Komiteja tiek aicināta pievienoto secinājumu projektu nosūtīt Padomei (*EPSCO*) pieņemšanai 2025. gada 10. marta sanāksmē.

Projekts – Padomes secinājumi

par 2025. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu

1. ATZINĪGI VĒRTĒJOT to, ka darba tirgus rezultāti 2023. gadā joprojām bija stabili un ES nodarbinātības līmenis ir sasniedzis jaunu rekordaugstu līmeni – 75,3 % (par 0,7 procentpunktiem vairāk nekā 2022. gadā) ¹, un ES bezdarba līmenis ir sasniedzis rekordzemu līmeni, proti, 6,1 % (par 0,1 procentpunktu mazāk nekā 2022. gadā). ² ATZĪMĒJOT, ka aptuveni 90 % nodarbinātības izaugsmes 2023. gadā radās, pateicoties darbaspēka pieaugumam, tostarp tam, ka vēl vairāk ir samazinājušās dzimumu nodarbinātības atšķirības – līdz 10,2 procentpunktiem (samazinājums par 0,5 procentpunktiem salīdzinājumā ar 2022. gadu).
2. UZSVEROT, ka, neraugoties uz ES darba tirgus labo sniegumu, Komisijas rudens prognozē ir paredzēts, ka reālais IKP Eiropas Savienībā 2024. gadā pieaugs tikai par 0,9 %, savukārt darba ražīguma pieaugums 2023. gadā turpināja samazināties līdz 0,7 % salīdzinājumā ar gada vidējo rādītāju 0,8 % laikposmā no 2010. līdz 2019. gadam un 1,4 % pirms 2007. gada. ATGĀDINOT, ka darbaspēka un prasmju nepietiekamība lielākajā daļā dalībvalstu pēdējo desmit gadu laikā ir ievērojami palielinājusies un ka, neraugoties uz mērenu samazinājumu 2024. gadā, tā joprojām ir galvenais problemātiskais posms virzībā uz produktivitāti un ekonomikas izaugsmi. UZSVEROT, ka joprojām ir daudz iespēju uzlabot darba nosacījumus dažās nozarēs un nepietiekami pārstāvēto grupu – tostarp sievietes, gados vecāku darba ņēmēju, jauniešu, personu ar invaliditāti, mazprasmīgu personu un trešo valstu valstspiederīgo – rezultātus darba tirgū un ka dalībvalstīs joprojām pastāv ievērojamas reģionālās atšķirības.

¹ 80,4 % vīriešiem (par 0,5 procentpunktiem vairāk nekā 2022. gadā) un 70,2 % sievietēm (par 1 procentpunktu vairāk nekā 2022. gadā).

² 5,8 % vīriešiem (par 0,1 procentpunktu mazāk nekā 2022. gadā) un 6,4 % sievietēm (par 0,1 procentpunktu mazāk nekā 2022. gadā).

3. UZSVEROT, ka pēc būtiska samazinājuma (-3,7 % 2022. gadā un -0,2 % 2023. gadā) 2024. gadā vidējās reālās algas ES joprojām bija zemākas par līmeni, kāds bija pirms Covid-19 pandēmijas, neraugoties uz pastāvīgu inflācijas samazināšanos, un ka – lai gan nodarbinātu personu nabadzība ir nedaudz samazinājusies (no 8,5 % 2022. gadā līdz 8,3 % 2023. gadā), tā joprojām ir ievērojami augstāka starp tiem, kam ir nestandarta darbs. Tomēr ATZINĪGI VĒRTĒJOT to, ka likumā noteiktās minimālās algas pieaugums laikposmā no 2023. līdz 2024. gadam lielā mērā kompensēja minimālās algas saņēmēju pirktspējas zudumu lielākajā daļā dalībvalstu. ATGĀDINOT, cik svarīgs ir spēcīgs sociālais dialogs un efektīvas koplīguma sarunas, lai veicinātu algu attīstību un labus darba nosacījumus. UZSVEROT, ka taisnīgs atalgojums var gan pastiprināt stimulus strādāt, gan aizsargāt pirktspēju, jo īpaši zema atalgojuma saņēmējiem, vienlaikus saglabājot konkurētspēju.
4. UZSVEROT, ka 2023. gadā vairāk nekā puse pagaidu darbinieku Eiropas Savienībā ar šādiem līgumiem strādāja piespiedu kārtā, ar ievērojamām atšķirībām starp dalībvalstīm un lielāku sastopamību starp sievietēm un jauniešiem. ATGĀDINOT, ka piespiedu pagaidu un nepilna darba laika nodarbinātības periodi, jo īpaši apvienojumā ar zemiem pārejas rādītājiem uz pastāvīgākiem līgumiem, var izraisīt nepilnības darbvieta drošībā un darba nosacījumos, kam var būt sekas arī attiecībā uz piekļuvi pienācīgai sociālajai aizsardzībai.

5. Ar bažām ATZĪMĒJOT pamatprasmju samazināšanos, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošu skolēnu un iedzīvotāju grupu vidū (kā liecina nesenie *PISA* un *PIAAC* pētījumi) ³, būtiska progresa trūkumu attiecībā uz dalību pieaugušo izglītībā ⁴ un lēno progresu digitālo pamatprasmju jomā. Šajā sakarā ATKĀRTOTI APSTIPRINOT, ka ir jāuzlabo piekļuve izglītībai, izglītības kvalitāte, pārkvalifikācijas un prasmju pilnveides iespējas un mūžizglītība, lai starp dalībvalstīm straujā tehnoloģiskā progresa un sabiedrības novecošanas kontekstā veicinātu augšupēju sociālo konvergenci un palielinātu ES produktivitātes potenciālu.
6. ATKĀRTOTI APSTIPRINOT, ka, neraugoties uz to, ka 2023. gadā nedaudz samazinājās nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļautu personu skaits, starp dalībvalstīm un reģioniem, kā arī starp iedzīvotāju grupām joprojām pastāv būtiskas atšķirības un joprojām ir lielāks nabadzības risks bērniem, vecāka gadagājuma cilvēkiem, personām ar invaliditāti un personām, kas dzimušas ārpus ES. Ar bažām ATZĪMĒJOT, ka nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto bērnu īpatsvars kopš 2019. gada ir pakāpeniski palielinājies. UZSVEROT, ka – lai nodrošinātu sociālās aizsardzības un iekļaušanas sistēmu kā makroekonomisko stabilizatoru un aizsargpasākumu pret sociālajiem riskiem turpmāku efektivitāti, to modernizācijai ir jāvirzās uz priekšu, reaģējot uz divējādo pārkārtošanos, ilgtermiņa demogrāfiskajām tendencēm un pārmaiņām darba pasaulē.

³ OECD, [Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?: Survey of Adult Skills 2023](#), *OECD Skills Studies*, OECD Publishing, Paris, 2024. Izgūts pēc publicēšanas 2024. gada 10. decembrī.

⁴ Eurostat [special extraction of the adults' participation rate in learning during the past 12 months without guided on the job training \(GOJT\), from the Adult Education Survey](#).

7. ATKĀRTOTI APSTIPRINOT, ka mājokļu izmaksas joprojām ir finansiālais slogs gandrīz pusei ES mājāsaimniecību un liels finansiālais slogs gandrīz trešdaļai ES mājāsaimniecību, savukārt enerģētiskā nabadzība, ko mēra pēc to personu īpatsvara, kuri nespēj pienācīgi apsildīt mājokli, kopš 2021. gada ir pieaugusi. ATGĀDINOT, ka abos gadījumos problēmas īpaši smagi skar tos, kuri jau ir pakļauti nabadzības riskam.
8. UZSVEROT, ka, ņemot vērā iepriekš minēto sociālekonomisko kontekstu, ir jāveicina augšupēja ekonomikas un sociālā konverģence, virzoties uz 2030. gada ES pamatmērķiem un valstu mērķrādītājiem nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, vienlaikus ņemot vērā, ka:
- Savienība strauji tuvojas tam, lai 2030. gadā sasniegtu 78 % nodarbinātības līmeņa mērķrādītāju (2023. gadā bija 75,3 %), piecas dalībvalstis jau ir panākušas savus valsts mērķrādītājus.
 - Joprojām ir jāpieliek ievērojamas pūles, lai sasniegtu prasmju mērķrādītāju, proti, panākt, ka līdz 2030. gadam Eiropas Savienībā mācībās katru gadu piedalās vismaz 60 % pieaugušo (39,5 % 2022. gadā), jo īpaši tāpēc, ka lielākā daļa dalībvalstu joprojām atpaliek savu valsts mērķrādītāju sasniegšanā.
 - Ir ievērojami jāpaātrina centieni, lai sasniegtu ES nabadzības mazināšanas mērķrādītāju, proti, līdz 2030. gadam samazināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto personu skaitu vismaz par 15 miljoniem (tostarp vismaz 5 miljoniem bērnu).
Pašreizējais samazinājuma temps ar samazinājumu par aptuveni 1,6 miljoniem, kas reģistrēts Eiropas Savienībā laikposmā no 2019. līdz 2023. gadam, nav pietiekams, lai sasniegtu ES mērķrādītāju, un gandrīz pusē dalībvalstu šajā laikposmā ir vērojams riskam pakļauto personu skaita pieaugums.

9. UZSVEROT saskaņotas un labi izstrādātas darba tirgus, prasmju un sociālās politikas izšķirošo nozīmi ekonomikas izaugsmes, konkurētspējas un produktivitātes veicināšanā, kā arī sociālo mērķu sasniegšanā. ATKĀRTOTI APSTIPRINOT, cik svarīgi ir stiprināt uz pierādījumiem balstītu politikas veidošanu, lai labāk novērtētu nodarbinātības, prasmju un sociālās politikas ietekmi uz ekonomikas izaugsmi, kā arī rīcībpolitiku iespējamo ietekmi uz dalību darba tirgū, nabadzību vai sociālo atstumtību un nevienlīdzību.
10. UZSVEROT kohēzijas politikas fondu, jo īpaši Eiropas Sociālā fonda+, kā arī tehniskā atbalsta instrumenta un Atveseļošanas un noturības mehānisma būtisko nozīmi Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošanas atbalstīšanā dalībvalstīs. ATZINĪGI VĒRTĒJOT to, ka aptuveni viena trešdaļa no atveseļošanas un noturības plānos iekļautajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem tieši atbalsta nodarbinātību, prasmes un sociālās politikas pasākumus.
11. ATZĪSTOT konstatējumus, kas izdarīti konkrētām valstīm adresētajā analīzē, kuras pamatā ir sociālās konverģences sistēmas principi saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 3. panta 3. punkta b) apakšpunkta mērķiem un pēc kuras Komisija drīzumā publicēs detalizētāku otrā posma analīzi par desmit dalībvalstīm, kuras pirmajā posmā identificētas kā tādas, kas saskaras ar iespējamajiem riskiem augšupējai sociālajai konverģencei,

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME:

12. AICINA dalībvalstis ciešā sadarbībā ar sociālajiem partneriem stiprināt prasmju un darba tirgus politiku, kas veicina mūžizglītību, tostarp pieaugušo prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju, kā arī dalību darba tirgū, jo īpaši nepietiekami pārstāvētās grupās. AICINA dalībvalstis stiprināt šādas rīcībpolitikas nolūkā veicināt ES konkurētspēju un iekļaujošu darba tirgu un sabiedrību, tostarp, risinot darbaspēka un prasmju nepietiekamības problēmu – arī ar uzlabotu prasmju apzināšanu un prognozēšanu –, atvieglojot profesionālo pāreju uz kvalitatīvām darbvietām un veicinot kvalitatīvu darbvietu radīšanu atbilstoši mainīgajai darba tirgus dinamikai, tostarp tai, kas izriet no zaļās un digitālās pārkārtošanās, kā arī no demogrāfiskām izmaiņām.
13. AICINA dalībvalstis paātrināt sociālās aizsardzības un iekļaušanas sistēmu modernizāciju un uzlabot piekļuvi pienācīgai un ilgtspējīgai sociālajai aizsardzībai un atbalsta pakalpojumiem un pamatpakalpojumiem nolūkā samazināt nabadzības un sociālās atstumtības riskus, jo īpaši bērnu vidū. AICINA dalībvalstis palielināt cenas ziņā pieejamu mājokļu vai mājokļa atbalsta pieejamību un pastiprināt centienus izskaust bezpajumtniecību.
14. AICINA dalībvalstis regulāri veikt *ex ante* un *ex post* ietekmes novērtējumus par reformām un investīcijām nodarbinātības, prasmju un sociālās politikas jomā, tostarp par to distributīvo ietekmi.

15. AICINA dalībvalstis, īstenojot savu valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un sagatavojot ar to saistīto gada progresa ziņojumu, ņemt vērā vienotā nodarbinātības ziņojuma konstatējumus saskaņā ar nepieciešamību ziņot par progresu Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošanā Eiropas pusgada ietvaros. AICINA Nodarbinātības komiteju un Sociālās aizsardzības komiteju uzraudzīt valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un gada progresa ziņojumu nodarbinātības un sociālos aspektus un ziņot Padomei.
16. AICINA Komisiju ikgadējā priekšlikumā par vienoto nodarbinātības ziņojumu sistemātiskāk sniegt statistikas datus, kas sadalīti pa dzimumiem, lai atklātu un pakāpeniski novērstu atlikušo dzimumu nelīdztiesību.
17. AICINA Komisiju gaidāmajā darbā pie sociālās konverģences sistēmas vēl vairāk atvieglot augšupējas sociālās konverģences risku un problēmu apzināšanu, vienlaikus kopā ar Nodarbinātības komiteju un Sociālās aizsardzības komiteju apsverot iespējamus pielāgojumus, jo īpaši pārskatot pirmā posma analīzes metodiku un novēršot pašreizējā sociālo rezultātu pārskata nepilnības, kā arī samazinot procesa administratīvo slogu, kā norādīts Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas 2024. gadā veiktajā novērtējumā. AICINA Nodarbinātības komiteju un Sociālās aizsardzības komiteju izskatīt otrā posma analīzes konstatējumus, lai informētu Padomi par sociālās konverģences stāvokli Savienībā.